

အင်းဝခေတ်ဝတ္ထုစကားပြေအရေးအသားလေ့လာချက်

အေးအေးသန်း

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် အင်းဝခေတ် ဝတ္ထုစကားပြေအရေးအသားကို လေ့လာသည့်စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ အင်းဝခေတ်တွင် ပါရာယနဝတ္ထု သည် အစောဆုံးပုဒ္ဒစာပေဝတ္ထုဖြစ်သည်။ သံသရာတစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေရန် စံပြုဖွယ်ပုဂ္ဂိုလ်(၈)ဦး၏ အကြောင်းကို အတုယူအားကျဖွယ် ရေးသား တင်ပြထားပါသည်။ ဤတွင် မြန်မာဝတ္ထုစကားပြေ၏ အဦးအစဖြစ်သော ပါရာယနဝတ္ထုကို လေ့လာသူ များအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေနိုင်ပြီး အင်းဝခေတ် မြန်မာဝတ္ထုစကားပြေ အရေးအသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ခြုံငုံသိသာစေရန် တင်ပြထားပါသည်။

သော့ချက်စကားလုံးများ - ဝတ္ထု၊ စကားပြေ၊ ရေးနည်းရေးဟန်၊ အလင်္ကာ၊ သုတ၊ ရသ။

နိဒါန်း

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် အစောဆုံးပုဒ္ဒစာပေဝတ္ထုဖြစ်သော ပါရာယနဝတ္ထုတွင် သူတော်ကောင်းတို့၏ ဘဝကျင့်စဉ်များကို ဝတ္ထုအစမှအဆုံးတိုင် အစီအစဉ်တကျ ဖော်ပြထား ပါသည်။ ရဟန်းစာဆို ရှင်မဟာသီလဝံသသည် မိမိတင်ပြသော စေတနာရည်ရွယ်ချက်သို့ ရောက်စေရန် အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များဖြင့် ဦးတည်ရေးသားထားပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အကြောင်းအရာနှင့်လိုက်ဖက်သော ရေးနည်းများ၊ ရေးဟန်များ၊ အလင်္ကာအဖွဲ့များ၊ စကားအသုံးအနှုန်းကောင်းများနှင့် သုတရသ မြောက်အဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ပါရာယနဝတ္ထုဇာတ်လမ်းပါအကြောင်းအရာများ

ရှင်မဟာသီလဝံသသည် ပါရာယနဝတ္ထုကိုသက္ကရာဇ် (၈၆၃) ခုနှစ်တွင် ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။^၁ ပါရာယန ဝတ္ထုတွင် ပုဂ္ဂိုလ် (၈)ဦးတို့၏အကြောင်းကို စံအဖြစ်တင်ပြ၍ နောင်လာနောင်သားတို့အား အတုယူ နည်းမှီးစေခဲ့သည်။ “သံသရာတစ်ဖက်ကမ်းသို့ရောက်ရာခရီးလမ်း” (သို့မဟုတ်) “နိဗ္ဗာန်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည့် ပါရာယန ဟူသောသုတ္တန်ကိုအခြေပြု၍ ပါရာယနဝတ္ထုဟုအမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။^၂ ဘုရားရှင်လက်ထက် စံပြုဖွယ် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သော ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန်၊ ခေမာထေရီ၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ၊ စိတ္တ သူကြွယ်၊ ဟတ္တာဠဝက၊ နန္ဒမာတာ၊ ဥတ္တရာဟူသော ပုဂ္ဂိုလ် (၈)ဦးတို့၏ အကြောင်းကို ရေးဖွဲ့ထား သောဝတ္ထုဖြစ်သည်။

သူတော်မြတ်တို့၏ဘဝဖြစ်စဉ်ကို ဖော်ပြရာ၌ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတို့ဖြင့် အစီအစဉ်တကျ တင်ပြထားသည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလာန် အရှင်မြတ်နှစ်ပါး၏ ပညာဉာဏ်ကြီးမားပုံ၊ မိမိကိုယ်ကိုနှိမ်ချပုံ၊ တန်ခိုးဖြင့်သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးကိုဆောင်တတ်ပုံတို့ကို အစီအစဉ်တကျတင်ပြ ထားသည်မှာ ကြည်ညိုအတုယူဖွယ်ဖြစ်သည်။ “စိတ္တသူကြွယ်ဝတ္ထု”၌ အကျင့်ထူး၊ အကျင့်မြတ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ၍ တရားစကားဆိုတတ်သောကြောင့် ဧတဒဂ်ရသည့် သူတော်မြတ်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပုံ တို့ကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်တင်ပြထားပါသည်။

^၁ သုတ၊ မောင်၊ ၂၀၀၂၊ ၅၆။
^၂ ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ၁၉၈၇၊ ၇၆။

တစ်ဖန် “ဟတ္ထာဠဝကသီတင်းဦးဝတ္ထု” ၌ အတိတ်ဘဝပဒုမုတ္တိရ်ဘုရားသခင် လက်ထက် “သဂြိုဟ်ခြင်းလေးပါးဖြင့် သဂြိုဟ်သောသူတို့တွင် ဧတဒဂ်ရလိုကြောင်း” ကို အကျဉ်းဖော်ပြ၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကို အကျယ်တင်ပြထားသည်။ အာဠဝကဘီလူးကို အကျွတ်တရားရအောင်ဆုံးမတော်မူခဲ့ပုံကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

“ခေမာထေရီ” ဝတ္ထုတွင် ခက်ခဲနက်နဲသောပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာ၌ ဘုရားရှင်၏အဖြေနှင့် ထပ်တူကျအောင် ဖြေဆိုတော်မူနိုင်၍ ပညာအရာ၌ ဧတဒဂ်ရ ခဲ့ပုံကိုဖော်ပြခဲ့သည်။

“ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ” ဝတ္ထုတွင် ဥပ္ပလဝဏ်သည် ပဒုမုတ္တိရ်ဘုရားသခင်လက်ထက် ဧတဒဂ်ရလိုကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့ပြီး ထိုမှလူ့ပြည်၌ဆင်းရဲသောအမျိုး၌ ဖြစ်ခဲ့ရ၍ ရဟန္တာမြတ်အား ဝတ်ပန်းပုဆိုးလှူသောအကျိုးကြောင့် အဆင်းလှသောဥမ္မာဒန္တိသတို့သမီးဘဝကို ရရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပဒုမဝတီမိဖုရားဘဝမှသေလွန်၍ နောင်ဘဝတွင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို ယာဂုဆွမ်းလှူသောအကျိုးကြောင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ဖြစ်ခဲ့ရပုံစသည့် အတိတ်ဘဝအကြောင်း အရာတို့ကိုစိတ်ဝင် စားဖွယ်အကျယ်တင်ပြထားပါသည်။ ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက်တန်ခိုးအရာတွင် ဧတဒဂ်ရခဲ့သူဖြစ်သည်။

“ဥတ္တရာမိန်းမမြတ်” ဝတ္ထုတွင် ဥတ္တရာမိန်းမမြတ်သည်တရားစကားဆိုတတ် ခြင်းကြောင့် အစေ အပါးမှလွတ်ခြင်း တရားစကားအကြားအမြင်များ၍ ပိဋကတ် သုံးပုံကိုလေ့ကျက်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဧတဒဂ်ရခဲ့သည်။

‘နန္ဒမာတာ’ ဝတ္ထုတွင် နန္ဒမာတာဆောက်တည်သောအကျင့်၊ ပြုသော ကောင်းမှုတို့ကြောင့် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးမှစ၍ လက်ယာရံ၊ လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်မြတ်တို့ကပင် ကောင်းချီးပေးခြင်း ခံရသည့်အနာဂါမ်အရိယာ မိန်းမမြတ်ဖြစ်သည်။

ပါရာယနဝတ္ထုသည် အကြောင်းအရာစီစဉ်တင်ပြပုံ ကောင်းမွန်ပြီး ရည်ရွယ်ချက်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ရေးသားနိုင်သော စကားပြေကောင်းဖြစ်ပါသည်။

၂။ အင်းဝခေတ်ဝတ္ထုစကားပြေအရေးအသား

ဆရာတော်ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရာယနဝတ္ထုသည် အင်းဝခေတ်တွင် အစောဆုံး (သို့) ရှေးဦးစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဝတ္ထုစကားပြေတစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ဝတ္ထုအကြောင်းကို ပုံဝတ္ထုနားထောင် နေရသကဲ့သို့ အဖြစ်အပျက်တို့ကို စီကာစဉ်ကာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရေးသားထားသည်။^၁ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ စရိုက်အမူအရာကို အနုစိတ်ဖော်ကျူးထားသော သရုပ်ဖော်ရေးနည်း၊ ဖြစ်စဉ်များကို စီကာစဉ်ကာ ဖော်ပြထားသော ဖြစ်စဉ်ပြရေးနည်း၊ စာဖတ်သူ အားအသိစိတ်ပေးလိုသော တရားသဘောများကို ရှင်းလင်းတင်ပြသည့် ဖွင့်ဆိုရှင်းပြရေးနည်းနှင့် သူတော်ကောင်းစရိုက်ကို ချီးကျူးနှစ်ခြိုက် တတ်လာအောင်၊ အတုယူတတ်လာအောင် အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့်ဖော်ပြသော ကျိုးကြောင်းပြ ရေးနည်းများကို ပါရာယနဝတ္ထုတွင် အထင်အရှားတွေ့ရသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုတွင် သရုပ်ဖော်အရေးအသားကြောင့်ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်တို့ကို ပိုမိုရုပ်လုံး ကြွပေါ်လွင်လာစေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဝတ္ထု၌ ရှင်မောဂ္ဂလာန်သည် နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်းကို နှိမ်နင်းနိုင်တော်မူခဲ့ပုံကို-

“အရှင်မောဂ္ဂလာန်လည်း ကိုယ်တော်ကိုနဂါးကြီးဖန်ဆင်း၍ ခုနှစ်ပတ်ရစ်သော် နန္ဒောပနန္ဒနဂါးကို တံပိုးကဲ့၍ တစ်ဆယ့်လေးပတ် ရစ်ပြီးသော် နဂါးကြီး၏ ပါးပျဉ်းထိပ်ထက်ပါးပျဉ်းလည်းကောင်း

^၁ မောင်မောင်ကြီး၊ ဦး၊ ၁၉၈၃၊ ၁၂၁။

ဖန်ဆင်းတည့်၍ နဂါးကြီးကို မြင်းမိုရ်နှင့် ဖျစ်ကြိတ်စေ၏။ အခိုးအလျှံ နဂါးကြီးလွတ်သည် အရှင်သို့ မထိလှာ။ အရှင်လွတ်သော အခိုးအလျှံသော်မူကား နဂါးကြီးသို့ထိလေ”^၁

ဟူသရုပ်ဖော်ရေးသားထားသည်။ နဂါးကြီးအသွင်ဖန်ဆင်းထားသော ရှင်မောဂ္ဂလာန်၏ ကြီးမားသော အရွယ်ပမာဏနှင့် နန္ဒောပနန္ဒနဂါးကို နှိမ်နင်းနိုင်သော လှုပ်ရှားမှုသွင်ပြင်တို့ကို မြင်ယောင်လာစေ သည့် သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့၏တန်ခိုးတော်ကို အံ့သြကြည်ညိုလေးစားဖွယ် မြင်ယောင်လာစေသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

“ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့” ဟူသည် သက်ရှိသက်မဲ့အကောင်အထည်တို့၏ ဖြစ်ပျက်လှုပ်ရှားမှုတို့ကို ဖြစ်ပျက်လှုပ်ရှားနေသည့်အတိုင်း ဖော်ပြသည့်အဖွဲ့မျိုးဖြစ်ပါသည်။ ၊ ဥပမာအားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုကို ဖော်ပြရာ၌-

“အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကိုလုပ်ကျွေးသော သတို့သမီးလည်း ထိုကသည်အဖြစ်လဲ၍ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ဖြစ်လေ၏။ တာဝတိံသာနတ်ပြည် ကသည် သာဝတ္ထိပြည်တွင် သူဌေးသမီးဖြစ်လာ၏။ သူဌေးသမီးအဆင်းကား ကြာညို ပွင့်ချပ်နှင့်တူသောကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် ဥပမာအမည်တွင်၏။”^၂

ဟူ၍ရေးသားထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သူဌေးသမီးဘဝမှ ဧတဒဂ်ရကာတန်ခိုးကြီးသော ရဟန္တာ မိန်းမမြတ် ဖြစ်လာသည်အထိ ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့ဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရေးသားထားသည်။

“ဖွင့်ဆိုရှင်းပြအဖွဲ့” ဟူသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို စာဖတ်သူသဘောပေါက် နားလည်အောင် ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုထားသော အဖွဲ့မျိုးဖြစ်သည်။^၃

ဝတ္ထုတွင် “သောတာပန်” ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍

“သောတာပန်ဖြစ်၏ဟူသည်ကား မြင်းမိုရ်တောင်အလုံးသည် မုန့်ညင်းသီးရှိရှိ ခုနစ်လုံးမျှလောက် ငယ်သာကြွင်း၍ ကုန်းအောင်စုံပျောက်လေသကဲ့သို့ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမြစ်မရေ အလုံးစုံသည် ရေပေါက်ခုနစ်ပေါက်ငယ်မျှသာ ကြွင်း၍ကုန်အောင်စုံ ခန်းခြောက် လေသကဲ့သို့အဖြစ် ခုနစ်ဖြစ် မျှလောက်ငယ်သာကြွင်း၍ မြင်းမိုရ်ကဲ့သို့ သမုဒ္ဒရာရေကဲ့သို့သော ဆင်းရဲများအပေါင်း ပျောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လျှင် သောတာပန်ဟူသတည်း”^၄

စသည်ဖြင့်ဖွင့်ဆိုရှင်းပြရေးသားထားသည်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် သောတာပန်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်ကား ဆင်းရဲအပေါင်းပျောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်ကြောင်းကို ရှင်းလင်းတင်ပြ ရေးသား ထားရာ လောကုတ္တရာအကျိုးများစွာရစေသည်။

စာရေးသူတို့သည် မိမိဖော်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်အကြောင်းအရာတို့ကို နားဝင်လာအောင်၊ ယုံကြည်လက်ခံလာအောင် ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့တို့ဖြင့်ရေးသား လေ့ရှိပါသည်။

ဟတ္ထာဠဝကသီတင်းဦးဝတ္ထုတွင် အာဠဝကဘီလူးနှင့်ဘုရားရှင်တို့ အမေး အဖြေဆိုကြရာတွင် အာဠဝကဘီလူးက “အဘယ်မည်သော အရသာသည်လျှင် အရသာဟူသမျှတို့တွင်မြိန်စွာသော အရသာမည်နည်း” ဟု မေးသည်ကို ဘုရားရှင်က “စကားမှန်ရှိသော သစ္စာတရားသည်ကား အရသာ ဟူသမျှတို့တွင်မြိန်၏” ဟု ဖြေကြားလေသည်။ ထို့နောက် သစ္စာစကား၏အကျိုးကျေးဇူးခံစားရပုံကို သာဓက ပြရေးသားထားသည်။

^၁ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၁၊ ၄၄။
^၂ ခင်မေ၊ မောင် (ခန့်ဖြူ)၊ ၂၀၀၉၊ ၂၈၉။
^၃ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၁၊ ၁၄၈။
^၄ ခင်မေ၊ မောင် (ခန့်ဖြူ)၊ ၂၀၀၉၊ ၃၀၆။
^၅ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၁၊ ၁၅၄။

“သုဝဏ္ဏလှူဇာတ်၌လည်း သစ္စာစကားဖြင့် မိဖုတ်ကို မျက်စိမြင်ပြန်စေ၏။ သိဝရာဇ်မင်းကြီးလည်း မျက်လုံးနှစ်ဖက်မရှိ မျက်ကွင်း ချည်းပင်ဖြစ်လျက် သစ္စာစကားဖြင့် မျက်စိအသစ်ရပြန်၏။ ဤကားပါရမီရင့်သော သူမြတ်တို့ ၏အံ့ဖွယ်သူရဲရောက်သော အကျိုးတည်း”^၁

ဟူသောအဖွဲ့တွင် အရသာတို့တွင် သစ္စာအရသာသည် အမြန်ဆုံးသော အရသာ ဖြစ်ကြောင်းကို သာကေများပြု၍ ကျိုးကြောင်းပြရေးသားထားပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုသည် ရှေးအကျဆုံး၊ အဟောင်းဆုံးဝတ္ထုစကားပြေအရေး အသားဖြစ်သော်လည်း ရေးနည်းလေးနည်းလုံးကို အကြောင်းအရာနှင့်ဆီလျော် လိုက်ဖက်စွာရေးသားထားနိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၂၊ ၁။ ရေးဟန်

ပါရာယနဝတ္ထု၏ စကားပြေရေးဟန်မှာ ထူးခြား၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ပါရာယနဝတ္ထုတွင် ပါဠိ-မြန်မာနိဿယစကားပြေရေးဟန်မှ မြန်မာစကားပြေစစ်စစ်ရေးဟန်ကို ကူးပြောင်းသည့် လက္ခဏာကိုတွေ့ရပြီး တစ်ဆင့်ပြောဟန်၊ ပုံစံတူ ဝါကျဖွဲ့ဟန်၊ အမေးအဖြေဟန်များဖြင့် ရှင်းလင်းပြေပြစ်စွာ ရေးသားထားပါသည်။^၂

ဆရာတော်သည် ပါဠိကိုနိဿယပြန်ပြီးနောက် “စကားစဉ်အဖြောင့်ကား ဤသို့တည်း”၊ “အဓိပ္ပာယ်ကား” စသည့်အမှာစကားဖြင့် မြန်မာစကားပြေစစ်စစ် ဖြင့်ပြန်ရေးလေ့ရှိပါသည်။ ပါရာယန ဝတ္ထုတွင်ဥပုလဝဏ်ထေရီအကြောင်း ဖော်ပြရာ၌ -

“တတော၊ ထိုဥမ္မာဒန္တိအဖြစ်မှ။ စုတော၊ စုတေခွဲသော အဟံ၊ ငါသည်။ ဇနပဒေ၊ ဇနပုဒ်၌။ နာတီဖိတမ္ပိ၊ မပွင့်လင်းလွန်းသော၊ အသုတရကုလေ၊ မထင်ရှားသော အမျိုး၌။ ပသုတာ၊ သမီးဖြစ်၍”^၃

စသည်ဖြင့် နိဿယပြန်ပြီးနောက် စကားစဉ်အဖြောင့်ပြန်ရေးရာတွင် -

“ဥမ္မာဒန္တိသတို့သမီးအဖြစ်ကလည်း လူ့အဖြစ်၌များစွာမကြွယ်ဝ လွန်းသော အမျိုး၌ ဖြစ်လှာ၏”^၄

ဟူ၍မြန်မာဆန်ဆန်ပြန်ရေးပုံကိုတွေ့ရပါသည်။ “မပွင့်လင်းလွန်းသော” စကားကို “များစွာမကြွယ်ဝခဲ့သော” ဟူ၍ မြန်မာဆန်ဆန်ပြန်ထားသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုတွင်စာဖတ်သူတို့၏ စိတ်ကိုဆွဲဆောင်နိုင်သောပုံစံတူသည့် ဟန်ချက်ညီဝါကျရေးဟန်များကို လည်းတွေ့ရသည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သူတစ်ပါးကိုဆုံးမရာတွင် မရောင့်ရဲတတ်ပုံကို -

“သူ့ကိုဆုံးမတော်မူသောကား နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်တည်းဆုံးမ၍ မရောင့်ရဲသူ တစ်ယောက်ကို ဆယ်ကြိမ်စေ့အောင် ဆုံးမ၍ကောင်းယဉ်စေ၏။ အကြိမ် တစ်ရာဆုံးမ၍ကောင်းယဉ်စေ၏။ အကြိမ်တစ်သောင်းဆုံးမ၍ ကောင်းယဉ်စေ၏။”^၅

ဟူ၍သဘောချင်းတူသော အကြောင်းအရာများကို ပုံစံတူဝါကျတို့များဖြင့် ဆင့်ကာဆင့်ကာရေးထားသောကြောင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ လေးစားကြည်ညိုဖွယ်ဂုဏ်ရည်ကိုပေါ်လွင်စေပြီး စာဟန်ကို သွက်လက်စေသည်။

^၁ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၁၊ ၉၀။
^၂ မြန်မာစကားပြေစာတမ်း၊ ပထမတွဲ၊ ၁၉၈၃၊ ၄၁။
^၃ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၁၊ ၁၄၃။
^၄ ယင်း ၂၊ ၁၄၆။
^၅ ယင်း ၂၊ ၅၁။

အာဠဝကမင်းကြီးသည် အာဠဝကဘီလူးအားပေးခဲ့သော ကတိအတိုင်း မိမိသားကိုဘီလူး၏ အစာအဖြစ်ပေးမည့်အခန်းတွင်-

“ငါလည်းငါ့သားကိုချစ်၏။ သူလည်းသူ့သားကိုချစ်၏။ ငါ့သားထက်ကား ငါ့ကိုယ်ငါချစ်စွာ။ ငါ့သားနှင့်ငါ့ကိုတွင်သော် ငါ့သားကိုပေး၍ ငါ့ကို စောင့်ဘိဦး”^၁

ဟူ၍ရေးထားသည်။ ထိုအရေးအဖွဲ့တွင် အဓိကဆိုလိုချက်ကိုရောက်ရန် တစ်ဆင့်ပြီးဆစ်ဆင့်ရေးသား ဟန်မှာ လှပသေသပ်မှုရှိပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုတွင်အမေးအဖြေဝါကျဟန်များဖြင့်သုံးစွဲ၍ ရေးသားထား သည်ကိုလည်းတွေ့ရ သည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာဝတ္ထုတွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာလောင်း ဥပတိဿသည် ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးပါးမှ ရှင်အဿဇိနှင့် တွေ့ဆုံကာမေးမြန်းပုံကို-

“အရှင်ကားအသူကိုရည်၍ ရဟန်းပြုသနည်း။ အရှင်ဆရာကားအသူနည်း။ အသူ့အဆုံးအမကိုလျှင် အရှင်ကြိုက်နှစ်သက်သနည်း။”^၂

အမေးများဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းအောင် ရေးသားထားပါသည်။ ရှင်အဿဇိ ပြန်လည်ဖြေကြားပုံ ကိုလည်း-

“ငါ့ဆရာကား သာကီဝင်မင်းသားမဟာသမဏတည်း။ ငါကား ထိုဘုရားကိုရည်၍ ရဟန်းပြု သတည်း။ ထိုဘုရား၏ အဆုံးအမကိုလျှင် ငါကြိုက်နှစ်သက်သတည်း”^၃

ဟူသောအဖြေဝါကျတို့ဖြင့် သိမြင်စေပါသည်။ အမေးအဖြေဝါကျဟန်များသည် စာဟန်ကို ရှင်းလင်း သွက်လက်စေ၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားစေကာနှစ်သက်မှုကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ထို့ပြင်ပါရာယနဝတ္ထု၏စစခြင်းတွင်

“ဖြစ်ကြကုန်သတတ်”

“ဆုံးမစရာပုံမူသတတ်”

ဟူ၍ ပုံပြင်ပြောဟန်ဖြင့် ရေးသားထားခြင်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုသည် အင်းဝခေတ်၏ ပထမဆုံးစကားပြေဖြစ်ပြီးရေးဟန်မှာ အကြောင်းအရာ နှင့် အရေးအသားလိုက်ဖက်မှုရှိပြီး စာဖတ်သူတို့ကိုဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ ရှင်းလင်းပြေပြစ်သော၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော၊ သွက်လက်သောရေးဟန်များဖြစ်သည်။

၂၊ ၂။ အလင်္ကာအဆင်တန်ဆာအဖွဲ့များ

ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရာယနဝတ္ထုသည် အလင်္ကာအဆင်တန်ဆာများဖြင့် ဝေဝေဆာဆာရှိလှပါ သည်။ ပါရာယနဝတ္ထုတွင် ဥပမာအလင်္ကာများစွာဖြင့် တန်ဆာဆင် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ကြီး၏ နိမ့်ချပုံကို-

‘နင်းနယ်စရာခြေသုတ်ပုဆိုးကဲ့သို့၊’
‘ဒွန်းစဏ္ဍားကိုယ်ကို နိမ့်ချသကဲ့သို့၊’
‘အစွယ်ကျိုးသော မြွေကဲ့သို့၊’
‘ဦးချိုကျိုးသောနွားလားဥဿဘ စောင်မာန်လျောသကဲ့သို့။’^၄

^၁ ယင်း - ၂၆၇။
^၂ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၊ ၃၇။
^၃ - ယင်း - ၂၃၈။
^၄ ယင်း - ၅၄။

သီတင်းသုံးဖော်တို့အား ရိုသေမြတ်နိုးစွာနှိမ့်ချပြီးပြောဆိုလေ့ရှိပုံကို ဥပမာအလင်္ကာ တို့ဖြင့်ရေးဖွဲ့ထား၍ မထေရ်မြတ်ကြီး၏နှိမ့်ချတတ်သော စိတ်ထားတို့ကိုပေါ်လွင် စေသည်။

ပါရာယနဝတ္ထု၌ ဘုရားရှင်နှင့် အာဠဝကဘီလူးတို့တွေ့ဆုံခန်းတွင် အာဠဝကဘီလူးက ဘုရားရှင်ကို ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးလက်နက်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ရာ၌ ဘွဲ့ဖြူ ပုဆိုးလက်နက်၏အစွမ်းကို -

“သမုဒ္ဒရာတွင် ပစ်ညားမှုကား
အိုးကင်းပူတွင် ရေပေါက်ကျသကဲ့သို့”^၁

ဟုဥပမာအလင်္ကာဖြင့်ဖွဲ့ဆိုထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ မီးအပူပေးထားသော အိုးပေါ် သို့ရေပေါက်ကျလျှင် ရုတ်တရက်ခမ်းခြောက်သွားပုံကို ဥပမာပေးရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤဘွဲ့ဖြူပုဆိုးလက်နက်၏ ထက်မြက်ပုံကို လွယ်ကူသည့်ဥပမာနှင့်ခိုင်းနှိုင်းထားရာ သိလွယ်မြင်လွယ်စေသည်။

တစ်ဖန်အာဠဝကဘီလူး၏ ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးလက်နက်သည် မည်သို့ပင်တန်ခိုးကြီးအစွမ်းထက်သော်လည်းဘုရားရှင်အားမည်သို့မျှထိခိုက်ခြင်းမရှိပုံကို ဥပမာအလင်္ကာတို့ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုဆိုးလက်နက်၏ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းပုံကို “မိုးကြိုးစက်ကဲ့သို့”^၂ ထိုပုဆိုးလက်နက်သည် ဘုရားရှင်ထံ သို့ရောက်လျှင် အစွမ်းသတ္တိမရှိပုံကို “ခြေသုတ်ပုဆိုး သဖွယ်ကဲ့သို့”^၃ ဟူသော ဥပမာတို့ဖြင့် လိုက်ဖက်စွာသုံးနှုန်းခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဘုန်းတန်းခိုးကို အံ့ဩကြည်ညိုဖွယ် ဖြစ်စေသည့် အလင်္ကာအသုံးဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် နန္ဒမာတာရွတ်ဆိုသော ပါရာယနသုတ္တန်သည် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသော ဂါထာတော်နှင့်တစ်ထပ်တည်းတူညီသည်ကို “နှစ်တုံးပြတ်ဖြတ်သော ရွှေပိုင်းကဲ့သို့”^၄ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အသားအရေဝင်းဝါစိုပြေပုံကို “လိပ်သရွေ့ပွင့်အဆင်းကဲ့သို့”^၅ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏အဆင်းတော်ကို “ကြာညိုအဆင်းကဲ့သို့”^၆ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ တန်ခိုးကြီးမားပုံကို “တိမ်ညိုထစ်သကဲ့သို့”^၇ ဟူ၍ လည်းကောင်း မြင်သာထင်သာသော ဥပမာများဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

ဆရာတော်၏ဥပမာအလင်္ကာများသည် စာဖတ်သူတို့ကိုသိလွယ်၊ မြင်လွယ်စေသည့် စံပြုဖွယ် အလင်္ကာအသုံးကောင်းများအဖြစ်လေ့လာရပါသည်။

၂။ ၃။ အင်းဝခေတ်သုံးစကားလုံးများ၏ထူးခြားချက်များ

ပါရာယနဝတ္ထုတွင် အချို့စကားလုံးများသည် ယခုခေတ်တွင်မသုံးတော့ဘဲ အင်းဝခေတ်သုံးစကားများအဖြစ် ထူးခြားစွာတွေ့ရှိရပါသည်။ “ရေလှောင်အိုးကြီး”^၈ ကို “အိုးစရည်း”ဟုလည်းကောင်း၊ “မပင်မပန်းမနွမ်းမနယ်”ကို “သာလကာ”^၉ ဟု လည်းကောင်း၊ “တူတော့မလောက်” ကို “ဆီဆွယ်”^{၁၀}

^၁ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၂၀၁၁၊ -၊ ၇၈။
၂ - ယင်း - ။
၃ - ယင်း - ။
၄ - ယင်း -၊ ၁၉၈။
၅ - ယင်း -၊ ၁၀။
၆ - ယင်း -၊ ၁၁။
၇ - ယင်း - ။
၈ - ယင်း ၊ ၃၉။
၉ - ယင်း ၊ ၄၇။
၁၀ - ယင်း -၊ ၄၉။

ဟု လည်းကောင်း၊ “မရပ်မဆိုင်းချက်ချင်း” ကို “ကြောက်ခြင်းထ၍”^၁ ဟုလည်းကောင်း ယခုခေတ်တွင် မသုံးတော့သော အင်းဝခေတ်သုံးစကားများအဖြစ်အနက် အဓိပ္ပာယ်ကျစ်လျစ်စွာ သုံးနှုန်းထားပါသည်။

ရှင်မဟာသီလဝံသသည် ပြောစကားတို့၏ ရှေးနှင့်နောက်တို့တွင် အကြောင်းအရာကိုလိုက်၍ “ဩ” ကို သုံးနှုန်းရေးသားထားပါသည်။ “ဩ” ထည့်ကာအံ့ဩသည့် အသံဖြင့်ရှိသော လေးမြတ်စွာ အယဉ်အကျေးသုံးဟန်မျိုးဖြစ်ပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုတွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဘုရားသခင်ရှေ့တော်၊ သံဃာ တော်များအလယ်၌ တရားဟောစဉ် ရဟန်းမိုက်သည် “အရှင်ဟောသောတရား မဟုတ်” ဟုအကြိမ်ကြိမ် ဆိုလာသည့် အတွက် အရှင်သည်ခံတော်မူသောတရားကို-

“ဩ ဤသူကား ငါ့စကားကို ပစ်ပယ်လေ၏”^၂

ဟုဖော်ပြထားရာ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သည်းခံစိတ်ကိုပေါ်လွင်စေပါသည်။

ထို့ပြင် နန္ဒမာတာဝတ္ထုတွင် နန္ဒမာတာ၏ ပါရာယနသုတ္တန်တရားသံ ရွတ်သံကို နာကြားရသော ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး၏ သာဓုခေါ်သံကို နန္ဒမာတာကြားလျှင် မည်သူ၏အသံဖြစ်ကြောင်း မေးသည်ကို-

“ငါ့တရားသံကို သာဓုခေါ်သသူမြတ်ကား အသူနည်း-ဩ”^၃

ဟုရေးသားထားပါသည်။ ‘ဩ’အသုံးသည်ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ခံစားမှုကိုဖော်ပြသော စကားအသုံး သာမက ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော အင်းဝခေတ်အသုံးထူးဖြစ်ပါသည်။

အချို့အသုံးအနှုန်းများသည် ယခုခေတ်သုံးစွဲနေဆဲဖြစ်သော်လည်း သုံးနှုန်းပုံကွဲပြားနေပြီဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာကို ကာဠုဒါယီမည်သော ရဟန်းမိုက်က မချေမငံဆက်ဆံသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဘုရားရှင်က ရှင်အာနန္ဒာ ကိုအပြစ်တင်စကားမိန့်ကြားသည်။

“မထေရ်ကြီးကို ရှင်မိုက်ညှဉ်းဆဲသည်ကို သိလျက်ကြားလျက် ကိုယ်တို့ လျစ်လျူနေတတ်အား စွတကား”^၄

ဟူ၍ရေးသားပုံမျိုးတွင် “ကိုယ်တို့” ဟူသောအသုံးသည် ပြောသူကနာသူကိုသုံးသော အသုံးဖြစ်ပြီး ယခုခေတ်တွင် ပြောသူနာမ်စားအဖြစ်သုံးကြောင်း ထူးခြားစွာတွေ့ရပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုတွင်ကျစ်လျစ်လှပသော စကားအသုံးအနှုန်းတို့ဖြင့်ရေးသားထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ကောင်းမွန်ယဉ်ကျေးစေသည်ကို “ကောင်းယဉ်” ဟုလည်းကောင်း၊ စွဲမြဲစွာမှတ်သားသိရှိသည်ကို “အမှတ်မြဲစွာ၏” ဟုလည်းကောင်း သုံးထားပါသည်။ ထိုကျစ်လျစ်သော အသုံးထားများကြောင့် အရိယာသူမြတ်တို့၏ အတုယူဖွယ်ဂုဏ်ရည်များပို၍ ထင်ရှားပေါ်လွင်ကြောင်းတွေ့ရှိပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုသည် ဗုဒ္ဓစာပေဝတ္ထုဖြစ်သည်နှင့်အညီ အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ဆီလျော်သော ယဉ်ကျေးသော၊ လေးနက်ခန့်ညားသော စကားအသုံးအနှုန်းများကို သုံးနှုန်းထားကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ အင်းဝခေတ်စာပေအရေး အသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

ပါရာယနဝတ္ထုသည် သူတော်မြတ်ရှစ်ဦးတို့၏ ကြည်ညိုလေးစားဖွယ် ဂုဏ်ရည်များကြောင့် စာဖတ်သူတို့အား ကြည်နူးနှစ်သက်မှုကိုဖြစ်စေသည့် သန္တရသ မြောက်စကားပြေတစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ လောကီ လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်သုတများ၊ ရသမြောက်အရေးအသားတို့ကြောင့် ပိုမိုထင်ရှားပေါ်လွင်ခဲ့ပါသည်။

^၁ - ယင်း -၊ ၇၃ ။
^၂ သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ၊ ၁၉၈၅၊ ၃၉ ။
^၃ - ယင်း -၊ ၁၁၀။
^၄ ခင်မင်၊ မောင်၊ ဓနုဖြူ၊ ၁၉၇၉၊ ၄၀။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ပါရာယနဝတ္ထုတွင် စာဆိုရှင်မဟာသီလဝံသသည် သူတော်မြတ်၊ သူတော်စင်ရှစ်ဦး ၏ အတိတ်ဘဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဖြစ်စဉ်၊ ဧတဒဂ်ရပုံ၊ အနာဂါမ်ဖြစ်စဉ်များအကြောင်း ကို စိကာစဉ်ကာ ရေးသားထားပါသည်။ အကြောင်းအရာနှင့် ဆီလျော်စွာရေးနည်းများကို ရေးသားနိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ရှေးအကျဆုံး စကားပြေဖြစ်သော်လည်း ရေးဟန်မှာရှင်းလင်းပြေပြစ်၍ စာဟန်မှာ လေးနက်ခန့်ညားမှုရှိသည် ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ မြင်လွယ်၊ ထင်လွယ်သော ဥပမာအလင်္ကာ အဖွဲ့ကောင်းများကြောင့် ဦးတည်ချက်ကိုပေါ်လွင် စေပါသည်။

စကားအသုံးအနှုန်းပိုင်းတွင်လည်း အင်းဝခေတ်အသုံးထူးများ၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သည့် အသုံးထူးများ၊ ကျစ်လျစ်သော အသုံးများဖြင့် ဝေဝေဆာဆာသုံးနှုန်းရေး သားထားပါသည်။ စာဖတ်သူများအား ဝတ္ထုအစမှအဆုံး နှစ်သက်ကြည်နူးမှုရသ အဖုံဖုံကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့် စကားပြေကောင်း တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အင်းဝခေတ်တွင်ရေးသားသော ပါရာယနဝတ္ထုစကားပြေအရေး အသားသည် အကြောင်းအရာ နှင့်လိုက်ဖက်ညီညွတ်မှုရှိသော စီစဉ်တင်ပြရေးသား မှုဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ မိပါသည်။

နိဂုံး

အင်းဝခေတ်ဝတ္ထုစကားပြေ အရေးအသားလေ့လာချက် စာတမ်းသည် သူတော်ကောင်း၊ သူတော်မြတ်တို့၏ ဘဝဖြစ်စဉ်၊ အကျင့်တော်များကို အတုယူအားကျစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်ဝတ္ထု၏ စီစဉ်တင်ပြရေးဖွဲ့မှုက အထောက်အပံ့ ပေးနိုင်သည်ဟုထင်မြင်မိပါသည်။ ထို့ပြင် ပါရာယနဝတ္ထု၏ စီစဉ်တင်ပြရေးသားမှု ကောင်းမွန်သောကြောင့် နှောင်းခေတ်ဝတ္ထုစကားပြေရေးသူတို့အား ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ အဖြစ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤစာတမ်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ကူညီပေးပါသော မြန်မာစာဌာန၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး ဒေါက်တာတင်တင်ရွှေ၊ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာသက်အုန်းမြင့်နှင့် ဟင်္သာတတက္ကသိုလ် သုတေသနဌာနမှ ဖြစ်မြောက်ရေးအဖွဲ့တို့ကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၂၀၀၉)။ စကားပြေသဘောတရားစကားပြေအတတ်ပညာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေလောက စာအုပ်တိုက်။
- ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၁၉၈၇)။ မြန်မာစာပေသမိုင်း။ ရန်ကုန်၊ ခေတ္တရာပုံနှိပ်တိုက်။
- မောင်မောင်ကြီး၊ ဦး။ (၁၉၈၃)။ မြန်မာစကားပြေသမိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ သိဒ္ဓိမြိုင်ပုံနှိပ်တိုက်။
- မြန်မာစကားပြေစာတမ်းများ(ပထမတွဲ)။ (၁၉၈၃)။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်အဖွဲ့။
- သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ။ (၂၀၁၁)။ ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရာယနဝတ္ထု။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာပေ။

သုတ၊ မောင်။ (၂၀၀၂)။ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။